

Høringsinnspill fra SLUG – Nettverk for rettferdig gjeldspolitik til Statsbudsjettet 2020

SLUG – Nettverk for rettferdig gjeldspolitik vil i det følgende innspillet knytte noen kommentarer til forslag til Statsbudsjettets kap. 172 om Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70, 71 og 73, Kap. 116 post 91 og Kap. 3100 post 91 om kortsiktig overgangslån til Somalia, del III kapittel 9 Rapport til Stortinget om Samstemt politikk for bærekraftig utvikling 2018, og kapittel 10 2030-agendaen med bærekraftsmålene – status for måloppnåelse og Norges bidrag.

Kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70, 71 og 73

Verdens gjeldsbyrder er faretruende høye, og utviklingen har gått dramatisk raskt de siste årene. Ifølge IMF er nå 34 av 72 utviklingsland enten i gjeldskrise, eller i høy fare for krise. Veksten i økonomien globalt er lavere enn ventet, noe som kan gjøre lån enda vanskeligere å betjene. Gjeldssituasjonen nå er med andre ord prekær.

Norge betaler fremdeles for gjeldslette gjennom HIPC over kapittel 172 post 73 og kommer til å fortsette å gjøre dette i mange år fremover. Samtidig viser denne nye utviklingen at tidligere gjeldssletteinitiativ ikke er nok. Det nytter ikke å kun fokusere på gjeldsslette, dersom internasjonale systemer for å hindre nye gjeldskriser ikke er på plass.

SLUG er glade for at Utenriksdepartementet opprettholder fokus på gjeldsbærekraft, herunder i post 70 Verdensbanken, post 71 Regionale banker og fond, og post 73 Gjeldsslette. Det er bra at Norge fortsatt vil "mane til ansvarlig låntaking og långivning, slik at nye gjeldsopptak ikke overstiger grenser for økonomisk bærekraft", og "arbeide for universelle retningslinjer for ansvarlig låntaking og långivning", men vi bemerker oss at dette begrenser seg til IMF og Verdensbanken. Vi håper Utenriksdepartementet vil fortsette å arbeide for oppslutning om UNCTAD-prinsippene i FN, og for konsensus om best mulig prinsipper på tvers av de multilaterale organisasjonene og G20.

Videre er et sterkt fokus på transparens og gjeldsbærekraft er bra, men det vil gjøre lite med allerede pågående kriser. Derfor er det viktig at Norge fortsetter å jobbe for en internasjonal forhandlingsprosedyre for gjeldsproblemer som effektivt og rettferdig sørger for restrukturering som er tidsnok og omfattende nok til at gjeldssituasjonen blir bærekraftig. Denne mekanismen må ligge under et upartisk organ, som FN.

SLUG anbefaler at:

- arbeid med å forbedre de internasjonale finansstrukturene prioriteres, herunder arbeidet med UNCTADs retningslinjer og arbeid med gjeldshåndteringsprosesser, i samarbeid med FN og de multilaterale utviklingsbankene

Kap. 116 post 91, og Kap. 3100 post 91, kortsiktig overgangslån til Somalia

Vi synes det er svært bra at Utenriksdepartementet under kapittel 116 post 91 foreslår et overgangslån til Somalia for å klarere restansen til IDA. Dette er et svært viktig steg for at Somalia skal kvalifisere for gjeldsslette under HIPC, og sånn sett en hyggelig gest fra Norge. Det er viktig at Norge

fortsetter å støtte Somalia, og Norge bør jobbe for at flest mulig kreditorer ettergir 100% prosent av den historiske gjelda. Dette bør også inkludere nye lån gitt etter 2004 for å klarere restans - dette erstatter den historiske gjelda - og Norge bør arbeide for at Somalia får "beyond-HIPC"-slette, tilsvarende hva var tilfellet for Liberia. Klareringslånet fra Verdensbanken bør ideelt sett erstattes med en "grant".

SLUG anbefaler at:

- Norge arbeider for at Somalia får "beyond-HIPC"-slette
- Norge arbeider for at klareringslånet fra Verdensbanken erstattes med en "grant"

Del III, kap. 9 Rapport til Stortinget om samstemt politikk for bærekraftig utvikling 2019 og kap. 10 2030-agendaen med bærekraftsmålene – status for måloppnåelse og Norges bidrag

En samstemt gjeldspolitikk er svært vesentlig da det å bidra til oppbygging av ikke-bærekraftige gjeldsbyrder kan gjøre betydelig skade. Samtidig vil det å fremme gjeldsbærekraft kunne bidra vesentlig til bærekraftig utvikling. Å sikre nasjonal ressursmobilisering til finansiering av bærekraftsmålene og klimatilpasning gjennom å sikre gjeldsbærekraft er avgjørende. Å sørge for en samstemt gjeldspolitikk er også relevant for de fleste av spørsmålene som kan stilles ved utformingen av politikk, selvsagt særlig spørsmålet om tiltaket påvirker gjeldssituasjonen i det aktuelle landet.

Når GIEK blir trukket fram som et av de sentrale virkemidlene for å få med norske bedrifter til å øke ressursmobiliseringen, er det viktig å merke seg at GIEKs utlånspraksis ikke tar utgangspunkt i UNCTADs prinsipper for ansvarlig långivning og låneopptak, som SLUG mener er det dokumentet som best sikrer ansvarlig utlånspraksis. GIEK følger i dag OECDs retningslinjer.

Statens pensjonsfond utland (SPU), Utenriksdepartementet, Finansdepartementet og Stortinget må alle dra i samme retning når det kommer til å sikre gjeldsbærekraft globalt. Å føre en samstemt politikk for å sikre bærekraftige statlige gjeldsbyrder globalt er avgjørende for oppfyllelsen av samtlige bærekraftsmål. Det vil også være en oppfyllelse av Bærekraftsmål 17.4 om å assistere utviklingsland i å oppnå langsiktig gjeldsbærekraft. For å sikre samstemthet og at også utlån gjennom SPU er ansvarlige, må NBIMs mandat eksplisitt nevne Norges forpliktelse til UNCTADs prinsipper for ansvarlig utlån og låneopptak. Dette vil gjøre fondets aktiviteter mer samstemte med norsk gjeldspolitikk.

SLUG anbefaler at:

- NBIMs mandat og GIEKs etiske prinsipper eksplisitt nevner Norges forpliktelse til UNCTADs prinsipper for ansvarlig utlån og låneopptak

Vi vil også stille oss bak RORGs høringsinnspill om *Kap. 170 Sivilt samfunn, post 70 sivilt samfunn, med fokus på informasjonsstøtten*, og innspillet fra *Forum for utvikling og miljø*.

Vennlig hilsen,

Henrik Mathias Hvaal
Daglig leder